

Sygn. akt III A Ua 2291/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Witkowski (spr.)
Sędziowie:	SSA Jarosław Błaszczak SSA Elżbieta Kunecka
Protokolant:	Dagmara Kiełtucka

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2014 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku Z. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek apelacji Z. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 14 sierpnia 2013 r. sygn. akt VII U 797/13

I. oddała apelację,

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 120,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2013 r., sygn. akt VII U 797/13, Sąd Okręgowy w Świdnicy oddalił odwołanie Z. Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. od decyzji z dnia 25 marca 2013 r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

Wnioskodawca Z. Z. (ur. (...)) w dniu 29.01.2013 r. złożył u strony pozwanej wniosek o wcześniejszą emeryturę.

Na dzień złożenia wniosku o powyższe świadczenie wnioskodawca spełniał warunki do przyznania emerytury w zakresie ogólnego stażu ubezpieczeniowego i nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego. Warunek 60 lat życia wnioskodawca spełnił (...)

Wnioskodawca Z. Z. jest absolwentem technikum przemysłu mięsnego. Od dnia 3.07.1972 r. podjął zatrudnienie w Gminnej Spółdzielni (...) w S., w której pracował do 30.06.1994 r. W ww. zakładzie znajdowały się dwa działy ubojnia i produkcja (masarnia), na których było zatrudnionych po kilku pracowników. Wnioskodawca po odbyciu stażu, od 1.10.1972 r., podjął pracę na stanowisku masarza. W czasie tego zatrudnienia w okresie od 25.04.1973 r. do 23.04.1975 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Podczas swojego zatrudnienia łączył pracę na różnych stanowiskach. W okresie do 30.09.1976 r., 1.05.1979 r.-30.09.1980 r., 1.08.1981 r. - 31.12.1981 r. i 1.09.1984 r. - 30.06.1994 r. pracował jako masarz, ubojowiec, wędzarcz i peklowacz. W pozostałych okresach, tj. 1.10.1976 r. - 30.04.1979 r., 1.10.1980 r. - 31.07.1981 r. i 1.01.1982 r. - 31.08.1984 r. pracował jako peklowacz, ubojowiec i wędzarcz. Praca ta w wymiarze tygodniowym była wykonywana przez 6 dni, w trakcie których wnioskodawca pracował na zmianę w ubojni albo na produkcji (masarni). W tygodniu zwykle przez trzy dni pracował na ubojni zajmując się ubojem zwierząt, a przez kolejne trzy dni pracował na produkcji wykonując prace masarskie i wędzarnicze. W międzyczasie wnioskodawca dodatkowo przez około 4 godziny w tygodniu zajmował się peklowaniem mięsa.

Praca w ubojni była wykonywana w warunkach szkodliwych, co było związane z dużym wysiłkiem fizycznym wydatkowanym przy uboju zwierząt oraz przy transportowaniu mięsa do chłodni, jak również pracą wykonywaną niskiej temperaturze. Podobnie praca na produkcji przy wędzeniu była wykonywana w warunkach szkodliwych ze względu na duże zadymienie przy jej wykonywaniu. Z kolei przy peklowaniu miał miejsce kontakt ze środkami chemicznymi używanymi do peklowania mięsa. Praca masarza nie jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach.

Z tytułu pracy w warunkach szkodliwych wnioskodawca otrzymywał mleko i odzież roboczą. Gminna Spółdzielnia (...) w S. wystawiła wnioskodawcy w dniu 25.01.1999 r. świadectwo pracy w warunkach szczególnych w którym wskazała, że wnioskodawca w okresie od 03.07.1972 r. do 31.08.1994 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy uboju zwierząt i rozbiórcę. Świadectwo to zostało anulowane przez Gminną Spółdzielnię (...) w K., która wydała wnioskodawcy nowe świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 28.02.2013 r. W świadectwie tym wskazano, że wnioskodawca był zatrudniony w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu od 01.10.1976 r. do 30.04.1979 r., w charakterze peklowacza, od 01.10.1980 r. do 31.07.1981 r. i od 01.01.1982 r. do 31.08.1984 r. w charakterze ubojowca.

Zaskarżoną decyzją z dnia 25.05.2013 r. strona pozwana odmówiła wnioskodawcy prawa do emerytury z uwagi na nie posiadanie do dnia 01.01.1999 r. 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Strona pozwana wskazała, iż wnioskodawca udowodnił posiadanie jedynie 6 lat i 1 miesiąc okresów pracy w warunkach szczególnych. Strona pozwana podniosła, iż Zakład Pracy - Gminna Spółdzielnia (...) - w dniu 27.02.2013 r. wystawiła wnioskodawcy nowe świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych w którym wykazała, iż wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych w okresie od 01.10.1976 r. do 30.04.1979 r., od 01.10.1980 r. do 31.07.1981 r. i od 01.01.1982 r. do 31.08.1984 r. oraz pismem z dnia 19.03.2013 r. anulował poprzednie świadectwo pracy z 25.01.1999 r. w którym wykazano pracę w warunkach szczególnych w okresie od 03.07.1972 r. do 31.08.1994 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd orzekł, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że w niniejszej sprawie sporną była okoliczność posiadania przez wnioskodawcę okresu 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Strona pozwana uwzględniła wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych na podstawie świadectwa pracy w warunkach szczególnych wydanego przez Gminną Spółdzielnię (...) Zakład Pracy (...) w K. z dnia 27.02.2013 r. z okresu zatrudnienia od 03.07.1972 r. do 30.06.1994 r. okresy pracy: od 01.10.1976 r. do 30.04.1979 r. w charakterze peklowacza, od 01.10.1980 r. do 31.07.1981 r. i od 01.01.1982 r. do 31.08.1984 r. w charakterze ubojowca, łącznie 6 lat 1 miesiąc.

Wnioskodawca domagał się uwzględnienia do okresu pracy w warunkach szczególnych całego okres zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni (...) w S. od 03.07.1972 r. do 30.06.1994 r.

Wobec rozbieżności w świadectwach pracy tj. w świadectwie pracy w szczególnych warunkach z dnia 25.01.1999 r., w którym wykazano, iż wnioskodawca w całym okresie zatrudnienia wykonywał pracę przy uboju zwierząt i rozbiórce oraz w świadectwie pracy w warunkach szczególnych z dnia 27.02.2013 r. w którym wykazano, iż był zatrudniony w charakterze peklowacza i ubojowca, Sąd dopuścił dowód z zeznań zawnioskowanych przez wnioskodawcę świadków: J. S. i Z.W. na okoliczność charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę podczas spornego zatrudnienia.

Z zeznań w/w świadków wynika, iż wnioskodawca w całym okresie zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni (...) w S. wykonywał pracę wędzarsza, ubojowca oraz peklowacza. Nadto z zeznań świadka Z. W. i wnioskodawcy wynika, że wnioskodawca wykonywał te prace rotacyjnie. W tygodniu przez trzy dni był zatrudniony w ubojni gdzie zajmował się ubojem i rozbiórką zwierząt, przez kolejne trzy dni był zatrudniony na produkcji gdzie wykonywał prace wędzarsza. W czasie wykonywania prac ubojowca i wędzarsza wnioskodawca dodatkowo przez 4 godziny zajmował się peklowaniem mięsa. Wskazać należy, iż Sąd uznał te zeznania po części wiarygodne, tj. w zakresie w jakim z nich wynika, że wnioskodawca wykonywał pracę rotacyjnie na różnych stanowiskach pracy. Nie mniej te zeznania nie można do końca przyjąć bezkrytycznie ponieważ dotyczą czasokresu sprzed nawet ponad 40 lat, co oznacza ponad wszelką wątpliwość upływ czasu musiał w znaczny sposób osłabić pamięć relacjonujących osób. Sąd wziął pod uwagę także dokumentację zawartą w aktach osobowych wnioskodawcy z której wynika, że w okresie 1.10.1972 r. - 30.09.1976 r., 1.05.1979 r. - 30.09.1980 r. i 1.09.1984 r. - 30.06.1994 r. wnioskodawca pracował na stanowisku masarza. Znamionym też jest, że arkusze ocen pracy wnioskodawcy z dnia 25.05.1979 r. i 5.06.1981 r. dotyczą również jego pracy na stanowisku masarza. Odnośnie tego stanowiska pracy to wbrew pogładowi słuchanych świadków i wnioskodawcy nie jest ono pojęciem szerokim, skoro rozumie się przez pracującą na nim osobę za rzeźnika wyrabiającego wędliny.

Co do kwalifikacji prawnej stanowisk pracy wnioskodawcy Sąd wskazał, iż w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) w wykazie A dziale X w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym w pkt 8 wymieniono prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt, z tym, że warunkiem do uznania ich za wykonywane w szczególnych warunkach jest, by były one wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Uchwała nr 64/83 Zarządu Głównego (...) Związku Spółdzielni Rolniczych (...) z dnia 25.07.1983 r. wprawdzie wymienia w dziale X poz. 8 wśród stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach ubojowca - pkt 1, peklowacza - pkt 5 i wędzarsza - pkt 13, to równocześnie nie wymienia stanowiska masarza.

Wobec tak poczynionych ustaleń Sąd uznał, iż wnioskodawca do dnia 01.01. 1999 r., nie udowodnił, wymaganego przepisami okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych w rozmiarze 15 lat, a tym samym nie spełnia warunków do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury. W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie. Orzeczenie o kosztach Sąd oparł o przepis art. 102 kpc.

Z wyrokiem nie zgodził się wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu :

1. naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 32 i 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez nie uwzględnienie zatrudnienia wnioskodawcy do okresu pracy w szczególnych warunkach całego okresu zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni (...) w S. od 03.07.1972 r. do 30.06.1994 r.,
2. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez bezzasadne uznanie za mało wiarygodne zeznań słuchanych w sprawie świadków,
3. zawężenie stanowiska masarz tylko do pracownika wyrabiającego wędliny gdy tymczasem jest to pojęcie ogólne dla wykonywanego zawodu i obejmuje także prace związane z ubojem .

Wobec tak przedstawionych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Jednocześnie wnioskodawca złożył wnioski o przesłuchanie w sprawie kolejnych świadków - pracowników byłej Gminnej Spółdzielni (...) w S..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji zgromadził w sprawie wystarczający materiał dowodowy, a jego ocena nie narusza granic zastrzeżonych dla swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 k.p.c.). Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie znajdujące uzasadnienie w całokształcie sprawy oraz treści obowiązujących przepisów, a Sąd Apelacyjny aprobując w pełni te ustalenia przyjmuje je za własne bez potrzeby szczegółowego ich przytaczania.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawca spełnił przesłanki uprawniające go do uzyskania emerytury w niższym wieku z uwagi na pracę w warunkach szczególnych.

Swoje uprawnienie do emerytury wnioskodawca wywodzi z treści przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z treścią przepisu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (dla mężczyzn 65 lat). Natomiast wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowiska oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w art. 32 ust. 2 i 3 ww. ustawy przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie "przepisów dotychczasowych", tj. rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zatem wnioskodawca, aby uzyskać prawo do emerytury przy ukończonym 60 roku życia musi wykazać co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zauważyć należy, że obecna definicja pracy w szczególnych warunkach odwołuje się jedynie do wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i to ono jest podstawą ustalenia, czy praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Fakt pracy w warunkach szczególnych winien więc, w razie stwierdzenia w świadectwach pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach na podstawie przepisów branżowych, ustalić każdorazowo Sąd odnosząc się do cyt. wyżej rozporządzenia.

Reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 232 k.p.c.) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych. Oznacza to, iż w rozpoznawanej sprawie to wnioskodawca winien wykazać, iż spełnia przesłanki do otrzymania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, iż wnioskodawca nie wykazał 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Wnioskodawca zarówno w toku postępowania przed organem rentowym,

jak również w czasie postępowania sądowego nie przedstawił wystarczających dowodów potwierdzających jego pracę w warunkach szczególnych, którą wykonywałby stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy w spornym okresie pracy w Gminnej Spółdzielni (...) w S. od 03.07.1972 r. do 30.06.1994 r. wnioskodawca pracował na stanowiskach: od 01.10.1976 r. do 30.04.1979 r. peklowacza, od 01.10.1980 r. do 31.07.1981 r. i od 01.01.1982 r. do 31.08.1984 r. ubojowca, a w pozostałych okresach na stanowisku masarza, wędzlarza (angaże).

Ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych wydanego w dniu 27.02.2013 r. wynika, że jako okresy pracy w warunkach szczególnych uznano jedynie okresy pracy wnioskodawcy wymienione powyżej na stanowisku peklowacza i ubojowca łącznie 6 lat 1 miesiąc.

Wnioskodawca domagał się natomiast uwzględnienia do okresu pracy w warunkach szczególnych całego okresu zatrudnienia w (...) w S. i uznania świadectwa pracy z dnia 25.01.1999 r. za dokument potwierdzający te okresy pracy jako prace w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny po przeprowadzeniu szczegółowej analizy materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w szczególności dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy, świadectw pracy oraz angaży, stwierdza, że brak jest podstaw do uwzględnienia apelacji wnioskodawcy.

Z powołanych wyżej dowodów wynika bowiem jasno, że wnioskodawca świadczył pracę różnego rodzaju, mianowicie pracował na stanowiskach: masarza, ubojowca, peklowacza, wędliniarza. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie (tj. dokumenty z akt osobowych wnioskodawcy, jak również zeznania świadków) wykazało, że wnioskodawca nie pracował tylko i wyłącznie na stanowiskach związanych bezpośrednio z ubojem zwierząt. Wykonywał on prace w zasadzie na każdym etapie przetwórstwa mięsnego, włącznie z pracami związanymi z wyrobem produktów wędliniarskich. W okresie obejmującym spór na etapie apelacji, a więc okresach pracy na stanowisku masarza i wędliniarza nie można przyjąć, że wnioskodawca wykonywał prace bezpośrednio związane z ubojem. Twierdzenia wnioskodawcy, iż pojęcie masarza jest pojęciem ogólnym i mieszczą się w nim także prace ubojowe, nie zasługują na uwzględnienie. W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z definicją zawartą w Słowniku języka polskiego PWN pojęcie masarz oznacza osobę zajmującą się wyrobem wędlin (rzeźnik wyrabiający wędliny). Masarz zajmuje się przygotowaniem mięsa do spożycia i jego przetwórstwem, dokonuje on obróbki poubojowej mięsa, rozbioru mięsa, jego konserwacji.

Natomiast wykaz A stanowiący załącznik do ww. rozporządzenia, w dziale X dotyczącym prac w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, w poz. 8, w sposób wyraźny stanowi, że tylko prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt mogą zostać uznane za prace w szczególnych warunkach.

Przez prace związane bezpośrednio z ubojem zwierząt rozumie się czynności polegające na przygotowaniu zwierząt do uboju, ubój żywca rzeźnego, obróbce poubojowej tusz tj. oparzenie i usuwanie szczeciny (trzoda chlewna), zdjęcie skóry (bydło i trzoda niebekonowa), oczyszczenie powierzchni tuszy, wytrzewianie, przecinanie, toaleta końcowa.

Natomiast dalsze czynności związane z obróbką tusz zakwalifikowane są do prac poubojowych, a więc nie mieszczą się w pojęciu, prac związanych bezpośrednio z ubojem zwierząt. Takie też stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6.08. 2013 r., sygn. akt II UK 9/13, stwierdzając, że nie mogą być uznane za „prace bezpośrednio przy uboju zwierząt” czynności związane z produkcją i wytwarzaniem wędlin tzn. prace masarskie. Ich związek z ubojem jest bowiem zbyt odległy.

Wbrew stanowisku apelującego, czynności związane z rozdzielaniem, wykrawaniem mięsa, jego porcjowaniem, jak również prace związane z produkcją i wytwarzaniem wędlin, nie należą do kategorii prac związanych bezpośrednio z ubojem zwierząt, z tego też względu zarzuty dokonania przez Sąd I instancji niewłaściwej interpretacji pkt. 8 działu X wykazu A, są całkowicie bezpodstawne.

Materiał dowodowy, a w szczególności zeznania świadków wskazują, że wnioskodawca w spornym okresie pracował zarówno przy pracach masarskich, jak też pracach związanych z ubojem. Nawet, gdyby przyjąć, że w istocie wnioskodawca w jednym dniu pracował przy uboju, a w kolejnym przy pracach masarskich, to i tak nie można przyjąć, że pracował on w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przy czym zauważyć należy, że z dokumentów widniejących w aktach osobowych wnioskodawcy nie można wyprowadzić wniosku, tak jak zeznają świadkowie, że wnioskodawca w istocie pracował na stanowiskach łączonych. Z angaży wyraźnie wynika, że w spornych okresach wnioskodawca zajmował dokładnie zdefiniowane stanowisko masarza. Z tego też względu należy przyznać rację Sądowi Okręgowemu, który dokonując oceny zeznań świadków wziął pod uwagę znaczny wpływ czasu i fakt, że świadkowie mogą nie pamiętać dokładnie zajmowanych przez wnioskodawcę stanowisk. Zeznania te w tym zakresie pozostają w sprzeczności z dokumentacją widniejącą w aktach osobowych wnioskodawcy. Stwierdzić należy, że dokumentacja osobowa wnioskodawcy była prowadzona w sposób rzetelny i nie budzi w tym zakresie wątpliwości sądu.

W tym stanie sprawy nie można przyjąć, że wnioskodawca w całym okresie zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni (...) w S. od 03.07.1972 r. do 30.06.1994 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace związane bezpośrednio z ubojem zwierząt. Nie zaliczenie spornych okresów do okresów pracy w szczególnych warunkach oznacza, że wnioskodawca nie spełnia wymaganych prawem warunków do przyznania mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bądź w szczególnym charakterze, albowiem nie legitymuje się on 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji i na mocy art. 385 kpc orzekł o jej oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym zawarte w pkt. II wyroku Sąd wydał w oparciu o treść art. 98 kpc z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).